

26.6.2018

Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausunto Järvenpään Yhtenäiskoulukeskuksen (JYK) asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2018-006142 T 10 03 01

Järvenpään kaupungin asemakaavoitus on pyytänyt Keski-Uudenmaan maakuntamuseolta lausuntoa Yhtenäiskoulukeskuksen asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Museo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt antaa seuraavan lausunnon.

Suunnittelualue sijaitsee Järvenpään keskusta-alueesta noin 0,5 km etelään Urheilukadun, Kansakoulunkadun ja Sipoontien rajaamassa korttelissa. Nykyinen yhteiskoulun tontti sijoittuu alueen pohjoispuolelle ja keskusurheilukenttä sen itäpuolelle. Alueeseen kuuluu korttelissa 104 tontti 2, jolle sijoittuvat Keskuskoulu (opistojentalo) ja lämpökeskus, Juholan koulu, urheilukentän varastorakennus sekä näihin liittyviä kenttä- ja piha-alueita. Lisäksi suunnittelualueeseen lukeutuu Urheilukadun varressa oleva autopaikkojen korttelialue, kevyen liikenteen yhteys Koulupolku, sekä Urheilukadun ja Kansakoulunkadun katualueita. Suunnittelualue on pinta-alaltaan noin 4,1 ha.

Kaavahanke on osa laajempaa suunnitelmaa, joka liittyy Urheilukadun pohjoispuolella sijaitsevaan yhteiskoulun rakennukseen. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan nykyiset yhteiskoulun rakennukset ovat tulleet elinkaarensa päähän ja ne on tarkoitus korvata uudella yhtenäiskoululla. Asemakaavan muutoksella tarkastellaan mahdollisuus sijoittaa uusi perus- ja esiopetuksen sekä varhaiskasvatuksen tilat sisältävä koulukeskusrakennus käsillä olevan kaavahankkeen alueelle Urheilukadun eteläpuolelle. Lisäksi selvitetään mahdollisuus toteuttaa kilpatasoinen liikuntahalli uuden yhtenäiskoulun (JYK) yhteyteen. OAS:n mukaan samalla tutkitaan alueen rakennetun kulttuuriympäristön suojelutarpeet.

26.6.2018

Järvenpään kulttuuriympäristön hoitosuunnitelmassa (Rambol 01/2018) koko koulukeskuksen alue, johon käsillä olevan kaavamuutosalueen lisäksi kuuluu mm. Urheilukadun pohjoispuoleinen Yhteiskoulun tontti, keskusurheilukentän alue (mukaan lukien Opettajien asuntola ja Vanha kaupungintalo) ja Kansakoulunkadun länsipuolen asuinkerrostalot, on luokiteltu toimenpideluokkaan 2: ”suojellaan kaavoituksella”. Alueen yhteiskoulun vanhimman osan valmistumisesta 1930, alue on vuosikymmenten kuluessa täydentynyt käyttötarkoituksen säilyessä ennallaan. Siten koulukeskuksen alue on Järvenpäässä harvinainen ja edustava esimerkki oppilaitosarkkitehtuurin ja opetushistorian kannalta, sillä on myös merkittäviä paikallishistoriallisia ja kaupunkikuvallisia arvoja.

Hoitosuunnitelmassa on kaavamuutosalueen yksittäisistä rakennuksista merkitty toimenpideluokkaan 2 arkkitehti Arvo Aallon suunnittelema ja 1952 valmistunut Keskuskoulun rakennus. Rakennus on tyylikäs ja hyvin keskeiset ominaispiirteensä säilyttänyt esimerkki 1950-luvun vaihteen koulurakentamisesta. Hoitosuunnitelmassa rakennuksen arvoon vaikuttavina kriteereinä on mainittu tyypillisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen todistusvoimaisuus, rakennustaiteelliset arvot ja ympäristöarvot.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ei ole aivan yksiselitteinen kaavamuutosalueen purettavaksi, säilytettäväksi ja suojeltavaksi tarkoitettujen rakennusten osalta. Lisäksi kulttuuriympäristön arvojen määrittely ja mahdollisten suojelukysymysten arviointi olisi ollut selkeämpää, jos kokonaisuuteen elimellisesti kuuluva yhteiskoulu olisi kuulunut kaavamuutoksen alueeseen. Urheilukentän varistorakennukset sekä Keskuskoulun lämpökeskus on OAS:n mukaan tarkoitus purkaa. OAS myös viittaa siihen, että Keskuskoulu olisi jatkosuunnittelussa asemakaavalla suojeltava rakennus.

Maakuntamuseon katsoo, että Keskuskoulun kohdalla hoitosuunnitelman toimenpidesuosituksista on perusteltua noudattaa, ja asemakaavan muutoksen yhteydessä rakennus tulee suojella kaavamerkinnällä. Koulun liittyvä lämpökeskus on viehättävä pieni hyötyrakennus ja kiinteä osa 1950-luvun kokonaisuutta. Kulttuuriympäristön näkökulmasta olisi toivottavaa, että rakennukselle etsittäisiin vielä uutta käyttötarkoitusta osana mahdollisesti rakentuvaa uutta yhtenäiskoulukeskusta, mutta rakennuksen sijainnista johtuen on ymmärrettävää, jos jatkosuunnittelussa päädytään toiseen ratkaisuun.

Juholan koulu, joka on tällä hetkellä peruskoulun käytössä, sijaitsee suunnittelualueen eteläreunalla, Sipoontien ja Kansakoulunkadun kulmassa. Se on siipimäinen, matala uudisosa ja sen pelkistyneessä ulkoasussa on otettu huomioon Keskuskoulun 50-luvun arkkitehtuuri. Yh-

26.6.2018

dessä rakennukset muodostavat vastaparin, joka rajaa keskelleen suojaisen välituntipihan. Osana Keskuskoulun kokonaisuutta Juholan koulu on säilytettävä rakennus.

Suunnittelualueen dokumentointi valokuvaamalla ja kuvamateriaalin liittäminen jatkossa osaksi kaava-aineistoa selventäisi alueen nykytilan hahmottumista ja olisi tärkeä muistitietoaineisto alueen muuttuessa.

Maakuntamuseo ei ota tässä kantaa kaavahankkeeseen olennaisesti liittyvään yhteiskoulun rakennuskokonaisuuteen, koska se ei kuulu kaavam muutoksen alueeseen. Maakuntamuseo kuitenkin huomauttaa, että yhteiskoulu on kulttuuriympäristön arvojen kannalta merkittävä ja siihen liittyy myös mahdollisia suojelutavoitteita.

Keski-Uudenmaan maakuntamuseolla ei ole Järvenpään Yhtenäiskoulukeskuksen (JYK) asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta muuta huomautettavaa.

Lisätiedot

Petteri Kummala, tutkija, puhelin: 310 36940
petteri.kummala(a)hel.fi

Kulttuuriympäristötiimi, kulttuuriympäristöpäällikkö

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö